SÈRIE 1

Part comuna

Exercici 1

[2 punts]

Definició de 4 conceptes teatrals

En aquest cas l'estudiant ha de dir si les definicions són vertaderes o falses, indicant-ho de la següent manera (V/F) al final de cada definició, i justificar per què les definicions errònies ho són. Les definicions primera (teatre èpic), tercera (teatre de la crueltat) i quarta (teatre de l'oprimit) son falses, i només la segona (paròdia) és vertadera. Cada resposta (V/F) encertada es valorarà amb 0,5 punts. Pel que fa als conceptes amb definicions errònies, l'estudiant només obtindrà 0,5 punts (la totalitat de la puntuació assignada a la resposta) si també és capaç de justificar correctament per què les definicions errònies ho són. Si no és capaç de justificar-ho, o la justificació és poc precisa o ambigua, rebrà només 0,25 per aquella resposta. De la mateixa manera, si la justificació és correcta però ha errat a l'hora d'identificar si la definició és falsa o vertadera, també rebrà només un 0,25.

Per tal de justificar per què les definicions errònies ho són, en el cas de la primera, tercera i quarta definició, que són errònies, l'estudiant pot anomenar el concepte al qual fa referència la definició errònia (en aquest cas serien teatre experimental per a la primera definició, teatre de l'oprimit per a la tercera, i teatre de la crueltat per a la quarta) o simplement explicar el significat dels conceptes, tot aportant la definició correcta, i raonar per què les definicions d'aquests termes no són correctes. Tots dos tipus de resposta, si són correctes, poden tenir la màxima puntuació (0,5).

Exercici 2

[4 punts]

Anàlisi d'una escena d'una obra del llistat de lectures de referència

L'estudiant ha de respondre les tres preguntes que se li fan (a, b i c) en l'espai que se li ofereix. No es penalitzarà l'estudiant si no empra la totalitat de l'espai que se li ofereix a continuació de cada pregunta, mentre respongui la pregunta. Al tractar-se d'un comentari lliure, la pregunta ha de corregir-se en el seu conjunt, però es valorarà que respongui tot el que se li demana a cada pregunta. Les preguntes a) i c) valen 1 punt i la b) val 2 punts perquè es demana comentar més aspectes de l'escena.

Si l'estudiant esmenta alguna cosa no preguntada però correcta, es valorarà positivament i es pot augmentar la puntuació d'aquella pregunta, sempre i quant no superi la puntuació màxima que li correspon.

Si no respon la totalitat del que se li pregunta a cadascuna de les preguntes, es pot descomptar 0,25 punts per cada ítem no respost.

La pregunta a) es valorarà amb 1 punt si l'alumne és capaç de descriure què es llegeix a l'escena en qüestió, i de situar l'escena en el conjunt de l'obra. L'alumnat hauria de dir que a l'escena (el tercer acte i últim de l'obra) Adela és frenada per Martirio quan a la nit va d'amagat a trobar-se amb Pepe. Veiem com Martirio s'engeloseix de la relació d'amants que tenen Pepe el Romano i Adela. En aquesta escena Adela afirma que està disposada a ser l'amant de Pepe i Martirio està disposada a impedir-li-ho. Pel que fa a situar l'escena dins el conjunt de l'obra, l'alumnat pot dir que Martirio és un dels personatges més complexos de l'obra ja que la seva mare, Bernarda, va posar fi a la relació que ella tenia amb Enrique Humanes, i això va provocar que no trobés sentit a la vida i el busqués en l'amor de Pepe. Martirio és qui descobreix la relació entre Pepe i Adela, i fa que Adela finalment se suïcidi, fent-li creure que Bernarda ha matat Pepe d'un tret.

La pregunta b) es valorarà amb 2 punts si l'alumne és capaç de descriure el tema, conflicte i personatges de l'obra, la situació que planteja l'escena, i si l'escena en qüestió fa un tractament realista o simbòlic dels personatges que hi apareixen. L'alumnat pot dir que el tema és el conflicte entre autoritat i llibertat; l'autoritarisme que mostra Bernarda Alba, que després de la mort del seu marit exigeix que les filles facin un dol exageradament llarg. Aquesta repressió que imposa xoca amb el desig de llibertat de les filles. El conflicte és l'enfrontament de les filles a l'autoritat de Bernarda. La situació dramàtica que observem a l'escena és la de l'enfrontament entre Adela i Martirio per un home, Pepe el Romano. L'alumnat hauria de descriure tots els personatges que apareixen a l'obra i definir-los breument, explicant amb més detall els més importants. L'alumnat pot dir que Bernarda és tirànica i despòtica, i com a tal, fa un ús reiterat de paraules prescriptives, i es recolza sobre el bastó (símbol de poder). Pel que fa a Angustias, gràcies als seus diners pot casar-se amb Pepe el Romano, però després de quaranta anys ja no queden en ella passions ni alegries i el seu desig màxim és sortir de la casa i del poder de la seva mare. Pel que fa a Magdalena i Amelia, són les dues germanes més submises, i han acceptat el poder amb resignació. Martirio es el personatge més complex de tots. La seva mare va frustrar les seves noces i sent un ressentiment i una gelosia molt grans de la seva germana petita, Adela, ja que veu impotent com aquesta atreu Pepe el Romano. Adela és la més jove de totes. No està disposada a sotmetre's a la tirania materna i tot en ella és vitalisme. El seu desig de subversió i rebel·lió contra l'ordre establert la duran a la mort per suïcidi quan Martiri li faci creure que Bernarda ha matat Pepe d'un tret. Finalment, Poncia és la criada, i és classista. Pel que fa a si a l'escena en qüestió són tractats de manera realista o simbòlica, l'alumnat pot dir que són tractats de forma

principalment realista, però que també tenen una dimensió simbòlica. Ho hauria d'argumentar amb algun exemple, és a dir, en referència almenys, a un personatge concret. Per exemple, Adela, a l'escena (i a l'obra en general) encarna el desig de llibertat, i com a tal va vestida amb un vestit verd, el color del qual representa rebel·lia, desafiant la seva mare. La mare de Bernarda, María Josefa, que és boja, també encarna el desig de llibertat. Bernarda, el nom de la qual vol dir "la força de l'ós" sempre duu un bastó. Aquests elements simbòlics la fan representativa de l'autoritat.

La pregunta c) es valorarà amb 1 punt si l'alumne és capaç de dir quina forma dramàtica té l'escena en base a dos elements del text. L'alumnat hauria de dir que és un tipus de teatre que segueix les convencions del teatre realista, i que, per tant, la forma és realista, però que el realisme està carregat per una important dimensió simbòlica – els personatges també tenen una dimensió simbòlica, com ara Adela, que encarna el desig de llibertat – i que es defineix com a realisme poètic. Després ho hauria d'exemplificar en base a dos elements del text, que poden ser extrets del fragment, o de l'obra en general. Els elements que justifiquen que es tracta de teatre convencional o realista poden ser, per exemple, el fet que els personatges tenen noms i una psicologia ben definida, així com el fet que el llenguatge és emprat de forma referencial, sense ambigüitat, o sense mostrar una disjunció entre el llenguatge i la 'realitat'. De cara a justificar que es tracta d'un realisme poètic, l'alumnat hauria de mencionar, per exemple, un o dos dels símbols poètics que apareixen a l'obra (o al fragment de la prova, si és el cas). Aquests podrien ser l'aigua i la set, que fan referència al desig sexual; els colors blanc i negre, que representen la llibertat i la mort respectivament; el color verd del vestit d'Adela, que representa la rebel·lia; la calor, que intensifica la tensió dramàtica i modela el caràcter trist dels habitants de les terres seques i representa també la fatalitat dels personatges; el bastó de Bernarda; i els noms dels personatges, entre d'altres.

Si l'alumnat només comenta que l'obra és realista, i ho argumenta en base a dos elements del text, pot tenir la meitat del total de la puntuació de la pregunta (0,5 punts). Si diu que l'obra és realista, i ho argumenta en base un element del text, i a més a més diu que es tracta d'un realisme poètic, i també ho argumenta en base a un altre element del text, l'alumnat rebrà la màxima puntuació que correspon a aquesta pregunta (1 punt). Si ho argumenta en base a més exemples, la qual cosa no es requereix, es pot valorar positivament, tot i que la puntuació màxima atorgada a la pregunta c) no pot ser superior a 1 punt.

Exercici 3

Opció A

[4 punts]

Creació d'una una escena teatral a partir dels elements especificats. (Extensió: entre dues-centes cinquanta i tres-centes paraules)

4 punts: Si l'escena creada conté elements del gènere del suspens i empra les seqüències textuals adients (diàleg, potser monòleg), segueix les tres pautes suggerides (Situació, Circumstàncies i Antecedents i Final), escollint, com a mínim, una de les sis Circumstàncies i Antecedents opcionals, elabora una trama coherent i cohesionada, que segueix les característiques d'una escena, amb intenció literària i estilística, i fa un ús versemblant dels personatges, l'exercici rebrà 4 punts.

3 punts: Si l'escena creada conté elements del gènere del suspens i empra les seqüències textuals adients (diàleg, potser monòleg), segueix la majoria, però no totes, de les pautes suggerides, escollint, com a mínim, una de les sis Circumstàncies i Antecedents opcionals, i elabora una trama coherent i cohesionada, que segueix les característiques d'una escena, amb intenció literària i estilística, i fa un ús versemblant dels personatges, l'exercici rebrà 3 punts.

2 punts: Si l'escena creada conté elements del gènere del suspens i empra les seqüències textuals adients (diàleg, potser monòleg), però no tots els elements pautats han estat introduïts, o la trama no és coherent i cohesionada, no té valor literari, i no segueix les característiques d'una escena, es podran restar fins a 2 punts.

1 punt: Si l'escena creada no conté elements del gènere del suspens i cap, o gaire bé cap, dels elements pautats no han estat introduïts i la trama no és coherent i cohesionada, no té valor literari, i no segueix les característiques d'una escena, es podran restar fins a 3 punts.

Si l'escena creada no arriba al mínim de paraules, es podran descomptar fins a 0,25 punts addicionals.

L'escena es valorarà en el seu conjunt i el que és més important és que l'estudiant produeixi una escena que contingui les característiques pròpies d'una escena (i no, per exemple, d'una narració), i no tant que s'incorporin exhaustivament tots els elements pautats. També, si l'estudiant afegeix algun element no pautat però que és pertinent es valorarà positivament i es podrà augmentar la puntuació de l'exercici, mentre no superi la puntuació màxima.

OPCIÓ B

4 punts

Anàlisi d'elements teatrals a partir d'una escena o fragment d'una obra que no forma part de les lectures de referència.

L'estudiant ha de respondre les tres preguntes que se li fan (a, b i c) en l'espai que se li ofereix. No es penalitzarà l'estudiant si no empra la totalitat de l'espai que si li ofereix a continuació de cada pregunta, mentre respongui la pregunta. Al tractar-se d'un comentari lliure, la pregunta ha de corregir-se en el seu conjunt, però es valorarà que respongui tot el que se li demana a cada pregunta. Les preguntes a) i c) valen 1 punt i la b) val 2 punts perquè se'ls demana comentar més aspectes de l'escena.

Si l'estudiant diu alguna cosa no preguntada però correcta, es valorarà positivament i es pot augmentar la puntuació d'aquella pregunta, sempre i quan no superi la puntuació màxima que li correspon.

Si l'alumne no respon la totalitat del que se li pregunta a cadascuna de les preguntes, es pot descomptar 0,25 punts per cada ítem no respost.

La pregunta a) es valorarà amb 1 punt si l'alumne és capaç d'esmentar una característica del teatre del Renaixement anglès que observi a l'escena i explicar-la. Aquesta podria ser, per exemple, que és en el llenguatge o la paraula, no en l'escenografia o els objectes de l'escena, on recau la força expressiva de l'obra. També poden remarcar la importància del soliloqui (els personatges fan llargs parlaments, a vegades per a si mateixos), o que planteja temes polítics de l'època (la resistència a la corrupció de les monarquies absolutes, o a la tirania). Els personatges, a més, parlen en vers (en aquest cas, com sol ser generalment en el teatre del Renaixement) són de classe social alta.

La pregunta b) es valorarà amb 2 punts si l'alumne és capaç de descriure la situació que planteja l'escena, dir a quin gènere pertany, i mencionar una característica dels personatges que hi apareixen. Pel que fa a la situació, l'alumnat hauria d'identificar que és el moment en què Hamlet es troba amb el fantasma del seu pare, el qual li demana a Hamlet que es vengi de Claudi, el seu propi oncle – i el germà, en vida, del fantasma – donat que Claudi ha estat el seu assassí, i després va escampar la notícia falsa que l'havia mort una serp. L'alumnat pot afegir, tot i que no es requereix, que tot i que Hamlet li promet venjança, serà incapaç de llençar-se a l'acció – com a personatge humanista que encara el pensament qüestionador proto-modern – fins al final de l'obra. L'alumnat hauria de dir que l'escena, i/o l'obra en la seva totalitat, pertany al gènere de la tragèdia. També pot dir que el personatge de Hamlet, que és un príncep, es caracteritza per ser introspectiu i per l'excés de reflexió i la indecisió, i això és el que fa que a l'obra sigui incapaç de venjar la mort del seu pare fins al final de tot, malgrat els

sentiments d'injustícia que el dominen. Pel que fa al fantasma del seu pare, l'alumne pot dir que es presenta com una víctima dels desitjos de poder de l'oncle, i que té una actitud de poder i autoritat davant Hamlet. També s'observa que és venjatiu. Si l'alumnat només respon una de les tres preguntes, la pregunta b) rebrà un terç de la puntuació total (0.66), si només en respon dues, rebrà la meitat de la puntuació (1 punt) i si respon les tres preguntes, rebrà la totalitat de la puntuació (2 punts). Ara bé, si alguna pregunta de les tres que componen la pregunta b) no és contestada amb detall, es pot restar puntuació.

La pregunta c) es valorarà amb 1 punt si l'alumne és capaç de comentar algun altre recurs expressiu de l'obra que s'observi a l'escena. L'alumnat pot afirmar que el teatre del Renaixement és un teatre dramàtic que, a diferència del teatre realista del segle XIX, per exemple, fa poc ús de les acotacions o indicacions escèniques. L'alumnat també pot dir que era un teatre escrit en vers, i que l'efecte de l'escena, el terror que fa sentir als espectadors, es transmet fonamentalment a través de la paraula. També pot dir que l'escenari normalment estava buit, a excepció d'algun objecte, sense gaires elements pictòrics. Es feia molt ús, però, del potencial del teatre com a espai arquitectònic. El fantasma del pare de Hamlet hauria aparegut per una porta petita que hi havia damunt l'escenari que conduïa fins al soterrani.

OPCIÓ C

[4 punts]

Anàlisi d'una crítica teatral. (Extensió: entre dues-centes i dues-centes cinquanta paraules)

Al tractar-se d'un comentari lliure, la pregunta ha de corregir-se en el seu conjunt, però es valorarà que reculli les pautes suggerides.

4 punts: Si se segueixen les 3 pautes suggerides, i el text és coherent i correcte, l'anàlisi rebrà 4 punts.

3 punts: Si només es segueixen la primera o tercera [1 punt] i segona pautes [2 punts] suggerides, però el text és coherent i correcte, l'anàlisi rebrà 3 punts.

2 punts: Si només se segueix la segona pauta suggerida [2 punts], o bé la primera i la tercera [2 punts], però el text és coherent i correcte, l'anàlisi rebrà 2 punts.

Si no se segueix cap pauta, però es comenten alguns aspectes de les crítica, l'anàlisi rebrà 1 punt, i si no se segueix cap pauta, i no es comenta cap aspecte relacionat amb la crítica, l'anàlisi rebrà 0 punts.

En relació a la primera pauta, si la crítica fa referència a aspectes temàtics, polítics i/o ideològics de l'obra, o a altres aspectes, si l'alumne diu que fa referència a

aspectes sobretot temàtics (dos personatges que parlen de les seves vides, com ànimes en pena, en un escenari que sembla un purgatori) i interpretatius (com els actors interpreten l'obra, si diuen els monòlegs ràpidament o a poc a poc, quina posició física adopten els actors, etc.), rebrà 1 punt.

En relació a la segona pauta, si la crítica té en compte la seva realització escènica, l'alumnat haurà de comentar que se centra en la interpretació dels actors i la posada en escena inicial (com per exemple el fet que els dos personatges estan asseguts en un pedestal, que van vestits amb tons ocres, i que l'escenari és una caixa buida i negra), aquesta part de la pregunta rebrà 2 punts.

En relació a la tercera pauta, si l'alumne pot establir semblances, encara que llunyanes, o basades amb un element no central de la crítica, amb alguna obra que hagi vist, i l'explica amb detall, de manera que el lector/a pugui entendre clarament els aspectes importants de l'obra que va veure, rebrà 1 punt. Si fa la relació amb una obra que ha vist però no queda clar que estiguin relacionades, o per què, aleshores només rebrà la meitat de la puntuació (0,5).

Si l'anàlisi no arriba al mínim de paraules es podran descomptar fins a 0,25 punts addicionals.

Si l'estudiant esmenta alguna cosa no preguntada però correcta, es valorarà positivament i es pot augmentar la puntuació de l'exercici o de la pauta en concret, sempre i quan no superi la puntuació màxima que li correspon.